

หลักการในเรื่อง “ การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ”

ตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ....

กระทรวงสาธารณสุข

“หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ภายหลังจากตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำ ของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น ”

สาระสำคัญ

โดยที่มาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ เกินสิบสองสัปดาห์แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ที่ประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์ต้องได้รับการตรวจ และรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ก่อนตัดสินใจยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ เพื่อให้การตัดสินใจของหญิงนั้นอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ครบถ้วนและรอบด้าน ทั้งในเรื่องของการให้บริการปรึกษาทางเลือก การยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย การดูแลช่วยเหลือ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของหญิง รวมทั้งการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่หญิงและบุตรอย่างเหมาะสม

- ผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ในที่นี้หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต นักจิตวิทยา หรือนักวิชาการสาธารณสุข ซึ่งปฏิบัติงาน ในสถานพยาบาลของรัฐ หรือเอกชน หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปรึกษาทางเลือกในองค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมที่กรมอนามัยให้การรับรอง
- หน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ในที่นี้หมายถึง สถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน หรือองค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมที่กรมอนามัยให้การรับรอง ที่มีบริการให้คำปรึกษา ทางเลือกแก่หญิงตั้งครรภ์

ก่อนประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 ประกาศใช้ มีหน่วยงานในโรงพยาบาล หรือภาคสังคมที่ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษากับหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมนั้นอยู่ก่อนแล้ว อันได้แก่

- OSCC (ศูนย์ให้ความช่วยเหลือ) มีอยู่ในโรงพยาบาลหลาย ๆ แห่ง ซึ่งเน้นเรื่องการช่วยเหลือผู้ป่วย เด็กและสตรีที่ถูกระทำ ความรุนแรง ด้านร่างกาย/จิตใจ/เพศ บุคลากรที่ทำหน้าที่นี้ส่วนใหญ่ เป็นพยาบาลหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่มีความรู้ด้านการแพทย์บ้างไม่มากก็น้อย

- องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม เช่น 1663 ที่เน้นการให้ความช่วยเหลือในด้านการ เข้าถึงการบริการ บุคลากรที่ทำหน้าที่นี้ อาจไม่ได้เป็นบุคลากรทางการแพทย์ แต่อาสาเข้ามาช่วยทำงาน ดังนั้นการให้คำปรึกษาอาจไม่ครบถ้วนทุกมิติและไม่เป็นตามกฎหมายฉบับนี้

ในระยะเริ่มแรกของการดำเนินการนี้ เพื่อสร้างระบบการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควร มีการเตรียมความพร้อม กำหนดบทบาท แนวทางการดำเนินงาน เพิ่มพูนความรู้ในส่วนที่ขาด ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่อง Option counseling และการปฏิบัติตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก่อนที่กรมอนามัยจะออกหนังสือเพื่อให้การ รับรอง

แนวปฏิบัติเรื่องการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก

- หญิงที่ประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์สามารถเข้าสู่หน่วยบริการปรึกษาทางเลือกเพื่อที่จะดำเนินการให้หญิงนั้น เข้าสู่กระบวนการตรวจและรับคำปรึกษา อาจแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ โดยวิธีทางโทรศัพท์ หรือสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ก็ได้
- ให้หน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ดำเนินการให้หญิงได้รับการตรวจวินิจฉัยอายุครรภ์จากผู้ประกอบวิชาชีพเวช กรรม ตามข้อบังคับแพทยสภา
- หลักการการให้คำปรึกษา – Option counseling
  - รับฟังปัญหาด้วยความใส่ใจและเป็นมิตร
  - ไม่ตีตราหรือตัดสินเกี่ยวกับการกระทำ การให้ข้อมูล การแสดงทัศนคติ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของหญิงนั้น
  - ให้ข้อมูลทางเลือกอย่างรอบด้าน เพื่อสามารถปฏิบัติได้จริงตามศักยภาพของหญิงนั้น ๆ เอง และรับผลที่ อาจจะมาตามได้
  - ไม่นอมน้ำ
  - รักษาความลับ
- ให้ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกออกเอกสารแก่หญิงเพื่อแสดงว่าได้รับ การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตาม ประกาศนี้แล้ว (อาจทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้)
  - ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ให้ดำเนินการการยุติการตั้งครรภ์ตามข้อบังคับแพทยสภา

- ยืนยันจะตั้งครุฑต่อ ดำเนินการให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือ สวัสดิการสังคม ที่เหมาะสมแก่การตั้งครุฑ การคลอดและเลี้ยงดูบุตรต่อไป
- กรณีอายุครุฑเกินยี่สิบห้าปี หากมีเหตุอื่นที่ต้องยุติการตั้งครุฑตามมาตรา ๓๐๕ (๑) (๒) หรือ (๓) แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา ให้ดำเนินการได้ตามข้อบังคับแพทยสภา

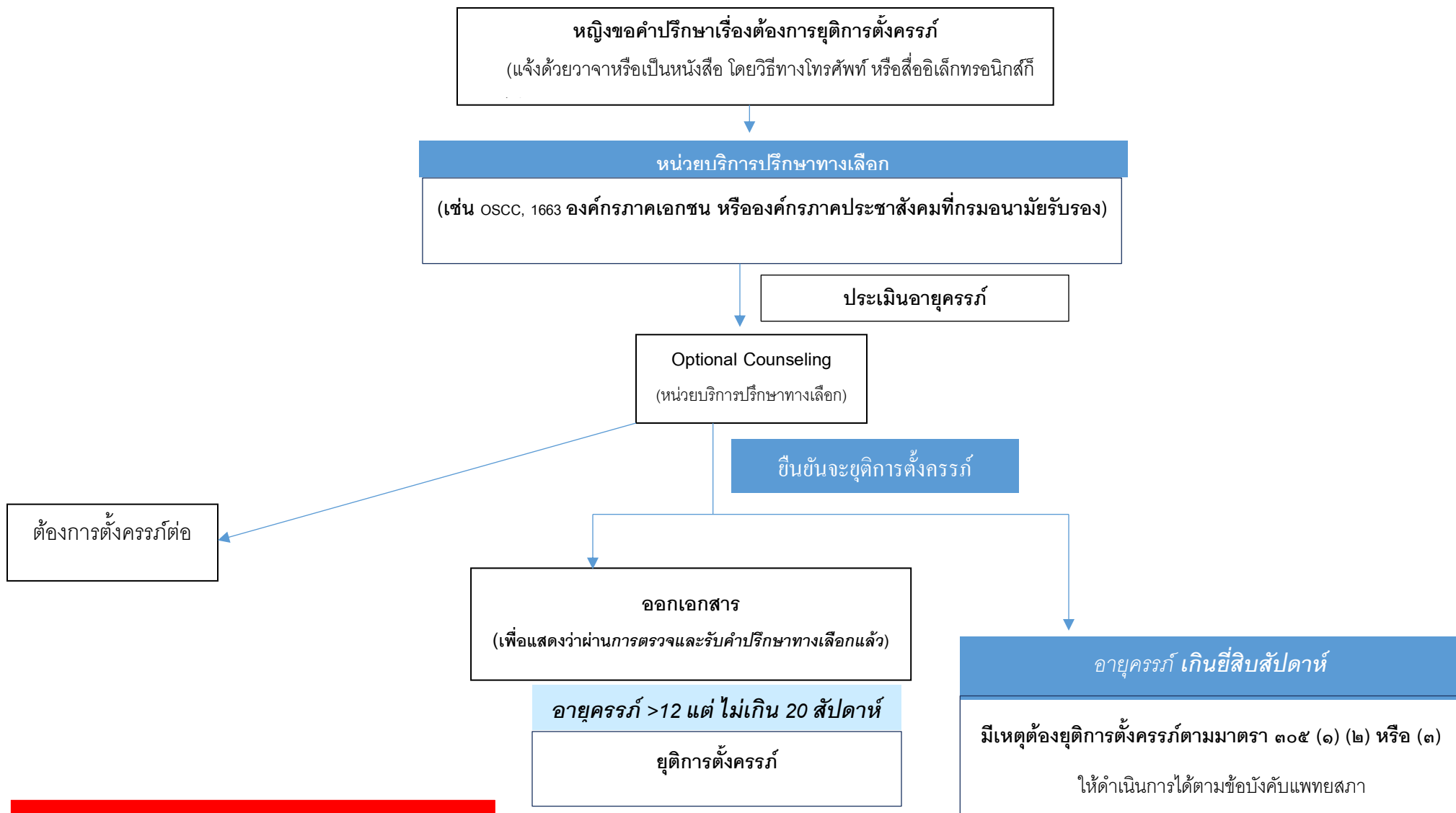
แนวทางในการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครุฑซึ่งยืนยันที่จะตั้งครุฑต่อ

- ให้ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกดำเนินการส่งต่อหญิง พร้อมด้วยเอกสาร แสดงผลของการให้คำปรึกษาทางเลือก ไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนและภาคประชาสังคม ที่มีหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือ
- แนวทางการดูแลช่วยเหลือของกระทรวงสาธารณสุข
  - จัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยทั้ง ระหว่างการตั้งครุฑ การคลอด และภายหลังคลอด รวมทั้งบุตรที่คลอด
  - จัดบริการวางแผนครอบครัวและคุมกำเนิดหลังคลอดที่เหมาะสมกับหญิงในทุกกลุ่มอายุโดยไม่เสียค่าบริการ หรือเสียค่าบริการตามสิทธิแต่ละบุคคลพึงมี
- รวมทั้งมีความช่วยเหลือจาก 6 กระทรวง ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นน พ.ศ. 2559 ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม

การควบคุมกำกับและประสานงาน

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้จัดให้มีการบริการ ให้คำปรึกษาทางเลือก โดยกำหนดรูปแบบและการ จัดบริการได้ตามความเหมาะสม

แผนภูมิตาม 305(5)

ทุก ๆ กรณี

สามารถขอรับความช่วยเหลือได้จาก 6 กระทรวง
ตาม พรบ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น